

door: Baart Koster, foto's: Dick Westerveld

Met hart én handen voor de Sint-Joriskerk

Om Amersfoorts oudste kerk, de Sint-Joris, goed te beheren en exploiteren is heel wat nodig. In de consistoriekamer van de uit 1248 stammende kerk vertellen vrijwilligers Carla Pelle-Van Slooten (rechts) en Mary Wouters hoe zij daar hun steentje aan bijdragen.

Op de regenachtige avond van de ontmoeting met Carla en Mary schalt het fraaie orgelspel van vaste organist Rien Donkersloot door de Sint-Joris. Hij oefent op het al even fraaie Naber-orgel uit 1845, het oudste en tevens hoofdorgel van de drie orgels die de Sint-Joris telt. Het kost dan ook wat discipline om de kerk te verlaten en de deur van de consistoriekamer van de Sint-Joris achter me dicht te trekken. Maar die discipline wordt beloond door het gesprek dat zal volgen. Want de gedreven Carla en Mary vertellen enthousiast over hun ondersteunende rol in de exploitatie van dit middeleeuwse, maar nog altijd springlevende erfgoed.

Liefde voor 'de Joris'

Er zijn gelukkig vele vrijwilligers die de Joris een warm hart toedragen. Die zijn verdeeld in drie groepen, vertelt Carla. 'We hebben een groep die de zomeropenstelling doet, een groep die de catering verzorgt op evenementen in de kerk, waar Mary en ik bij horen, en er is de groep assistent beheer. Die bestaat uit handige mannen die helpen met de praktische aspecten van het openhouden, het goed laten functioneren van de kerk en het technisch en praktisch voorbereiden van de evenementen die hier

plaatsvinden. De drie groepen werken onder coördinatie van Aalt Petersen, de coördinerende beheerder van de beheerscommissie Sint-Joris. Die commissie is door de PGA in het leven geroepen voor de exploitatie van deze kerk.'

De vrijwilligers komen uit verschillende wijkgemeenten en sommige van hen zijn bij geen enkele kerk aangesloten. Het tekent de brede liefde die in Amersfoort leeft voor de Sint-Joriskerk. Carla is als geboren en in de Joris gedoopte Amersfoortse door de jaren heen steeds meer gaan doen. 'Ik startte hier in 2012 en hielp de kerk zomers open te houden voor toeristen. Het cateringwerk

Wilt u zich ook als vrijwilliger inzetten voor de instandhouding van de Sint-Joriskerk?

Info rond catering en assistent beheer:

Aalt Petersen, beheerder: beheerder@verhuurjoriskerk.nl of 06 - 51933828

Info rond zomeropenstelling:

Annet van Goor, externe betrekkingen:

info@verhuurjoriskerk.nl of 033 - 4611275

ben ik er vanaf 2014 bij gaan doen. Ook vervang ik als coördinerend gastvrouw Aalt op momenten dat hij verhinderd is om zijn coördinerende werk te doen.' Mary is als relatief verse kracht één jaar actief. Sinds zij vier jaar geleden in Amersfoort kwam wonen, kerkt ze hier ook. 'Ik spreek dus regelmatig mede-gemeenteleden van de wijkgemeente Sint Joriskerk en toen kwam de vraag of ik mee wilde helpen in de catering van avondconcerten. Nou, heel erg leuk natuurlijk!'

Nieuwe vrijwilligers wacht warm welkom

Het werk heeft aantrekkelijke voordelen. De dames roemen de gezellige onderlinge sfeer. Bovendien kunnen ze als koffie- en thee schenkende gastvrouwen bij bijvoorbeeld concerten kosteloos van de muziek meegenieten. Naast orgel- en koorconcerten vinden ook kerkelijke en burgerlijke huwelijksvoltrekkingen plaats. 'Het mooie is dat je er in de kerk direct een receptie of diner achteraan kunt plannen,' zegt Carla. Verder worden bijvoorbeeld de Gerfkamer of consistoriekamer ook voor cursussen gebruikt.

Naast de veelzijdige activiteiten en goede sfeer ligt ook de drempel laag. 'Zeker voor nieuwe vrijwilligers,' zegt Mary. 'Je kunt hier altijd proefdraaien om eens te kijken of het iets voor je is.' Bovendien zetten we nieuwe vrijwilligers altijd boventallig in, zodat ze voldoende ondersteuning hebben en rustig kunnen ervaren hoe het is om een avond mee te draaien,' vult Carla aan. Naast nieuwe gastvrouwen en -heren, zijn ook nieuwe krachten welkom die zomers helpen de kerk open te houden voor toeristen. Want het in vorm én economisch rendabel houden van de Sint-Joriskerk mag dan een uitdagende taak zijn, met vrijwilligers die hart en handen voor de Sint-Joriskerk hebben, lukt het.

St.-Joriskerk als icoon

Tussenbalans van 1 jaar onderzoek naar iconische stadskerken

Sinds september 2017 is de St.-Joriskerk onderdeel van een onderzoek dat wordt uitgevoerd door de Protestantse Theologische Universiteit. Het onderzoek gaat over iconische stadskerken die door een protestantse of oecumenische geloofsgemeenschap worden gebruikt. Onder iconische stadskerken worden beeldbepalende, monumentale kerkgebouwen in het centrum van Nederlandse steden verstaan.

Eerder onderzoek heeft laten zien dat deze kerken een symbolische functie hebben voor hun omgeving. Inwoners van een stad zeggen bijvoorbeeld: 'Het is echt de kerk van alle Groningers', 'Deze kerk hóórt bij de Jordaan' of 'Zonder deze kerk is Amersfoort niet meer hetzelfde'. Het lijkt erop dat deze kerken een belangrijke rol spelen in de identiteit van een stad en zijn bewoners. Maar betekent dit ook dat deze kerken een religieuze of kerkelijke betekenis hebben voor die grotere groep? En wat voor rol speelt de kerk als geloofsgemeenschap daarin? Daar wil dit onderzoek achter komen.

Aan het onderzoek doen 18 kerken mee, in verschillende soorten steden (van Amsterdam tot Emmen) en verspreid door heel Nederland (helaas met uitzondering van Limburg en Zeeland). Deze kerken dragen financieel bij aan het onderzoek, daarnaast komen vertegenwoordigers van deze kerken ook tweemaal per jaar bij elkaar in een leernetwerk. Rikus Schoemakers en Harm Dane participeren namens de PGA in de contactgroep rond het onderzoek.

Theoretisch voorwerk

Het eerste onderzoeksjaar stond vooral in het teken van theoretisch vooronderzoek: Welke definities zijn van belang en welke onderzoeksmethodes komen daaruit voort? Dit zijn complexe vragen, omdat iconische stadskerken veel verschillende betekenissen hebben. Zij hebben een monumentenstatus, worden verhuurd voor tal van gelegenheden (van concert tot tattoobeurs) en worden ook gebruikt voor bijvoorbeeld citymarketing. Daarnaast worden de gebouwen ingezet voor allerlei kerkelijke activiteiten zoals vespers, cantatediensten, concerten en tentoonstellingen.

Theologen hebben nauwelijks aandacht voor dit veelvoudig gebruik, laat staan voor de publieke en symbolische functie van het gebouw. Er is dus een belangrijke aanvulling nodig op de bestaande onderzoeksperspectieven, voordat er met het daadwerkelijke empirische onderzoek kan worden begonnen. In het tweede onderzoeksjaar hoop ik een artikel te publiceren, waarmee ik dit theoretisch vooronderzoek afrond. Vervolgens zal ik een begin maken met het eerste empirische onderzoek. Het is de bedoeling dat u regelmatig op de hoogte wordt gehouden van dit onderzoek. Oftewel: wordt vervolgd!

Matthias Kaljouw
Promovendus afdeling Practices, PThU (Groningen)